

تهیه و تنظیم نظام نامی نظام جامع نظارت در سازمان برنامه و بودجه

نظارت در سازمان برنامه و بودجه به عنوان رکن سوم مأموریت این سازمان در کنار برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی، از آغاز تأسیس سازمان مورد توجه جدی قرار داشته است. این مهم هرچند در ادوار گذشته از حیث جایگاه و کاربست نتایج آن، درجات متفاوتی را شاهد بوده است اما در سال‌های اخیر بویژه با اهتمام دولت محترم به **رصد توسعه همه‌جانبه و پایدار** در کشور، اهمیتی مضاعف را پیدا کرده است.

با ایجاد مرکز ملی نظارت راهبردی در سازمان برنامه و بودجه و مأموریت آن برای ارتقای کیفیت نظارت بویژه در جنبه‌های راهبردی آن، بازطراحی نظام جامع نظارت در سازمان برنامه و بودجه با تأکید بر **نظارت راهبردی و رصد توسعه کشور** در دستور کار قرار گرفت.

مراحل ذیل، خلاصه‌ای از اهم اقداماتی است که در سه ماهه پایانی سال جاری به منظور تهیه و تنظیم نظام‌نامه ی **نظام جامع نظارت** با همکاری و مساعدت مدیران و کارشناسان سازمان متبوع انجام پذیرفته است.

اشاره می‌نماید در انجام این مطالعه و باز طراحی نظام جامع نظارت، قریب ۳۵ فقره از اسناد و گزارشهای مرتبط با موضوع نظارت در سازمان و خارج از آن مورد بررسی و استفاده قرار گرفته است و با حدود ۳۰ تن از مدیران فعلی و گذشته سازمان مشتمل بر معاونان و روسای امور و تعدادی از مدیران مطلع در بیرون از سازمان مصاحبه‌های اکتشافی و مذاکرات تخصصی به عمل آمده است.

۱- در آغاز و قبل از انجام هرگونه اقدامی، **مسیر مطالعه و نقشه راه** برای دستیابی به نظامی جامع و یکپارچه در حوزه نظارت پیش‌بینی و طراحی شد. در این مسیر، همانند روش‌شناسی مرسوم در مطالعات راهبردی، ابتدا چهار نوع مطالعه برای **توصیف وضع موجود** به شرح ذیل پیش‌بینی شد:

الف- مطالعه مبانی نظری

ب- بررسی سیر تطور نظارت در سازمان برنامه و بودجه و ساختار سازمانی آن در ادوار گذشته

ج- آسیب‌شناسی حوزه نظارت در وضعیت موجود

د- مطالعه تطبیقی نظارت در سازمان‌های مشابه داخل کشور و برخی از کشورهای دیگر

مطالعات مذکور در کنار **بررسی حقوقی نظارت** در قوانین و اسناد فرادستی، تصویری روشن از تحلیل وضعیت موجود را بدست داد.

- ۲- با بهره‌مندی از یافته‌های مطالعات مذکور و تحلیل وضعیت موجود نظارت در سازمان متبوع، **تحلیل نیازها** انجام پذیرفت. در این تحلیل، اصول بایسته برای طراحی مدل‌های نظارت تبیین و بایدها و نبایدهایی که مختصات نظام مطلوب نظارت در سازمان برنامه و بودجه را شکل می‌دهد تشریح گردید.
- ۳- برای تشریح عوامل مؤثر در نظام جامع نظارت و تبیین ارتباطات بین این عوامل و اجزای آن، سه مدل: **مفهومی، فرآیندی و ساختاری** طراحی و تبیین شده است. این سه مدل نشان می‌دهد که چه چیزی؟ چگونه؟ و توسط چه مراجع و واحدهای سازمانی؟ باید مورد نظارت قرار گیرند.
- ۴- پس از طراحی مدل‌ها، **رئوس مطالب و محتوی نظام‌نامه** به نحوی که ویژگی‌های مورد تأکید در مدل‌ها را پوشش دهد تهیه و تدوین شده است. در تهیه نظام‌نامه تلاش شده است تا همه ملاحظات و تأکیدات مدل‌های مذکور - که آنهم برگرفته از تحلیل نیازها بوده است - با گزاره‌های حقوقی در نظام‌نامه جای گیرد. در نظام‌نامه ی نظام جامع نظارت، علاوه بر تعاریف عملیاتی و اصطلاحات بکار گرفته شده در نظام‌نامه و دامنه شمول نظارت جامع، اصول حاکم، اهداف، ساختارهای اجرائی و فرآیندی، داشبورد مدیریتی و نهایتاً بازخورد و بهبود مستمر نظارت بیان شده است.
- ۵- پس از بررسی و تصویب نظام‌نامه در هیأت رئیسه محترم سازمان و ابلاغ آن از سوی ریاست محترم سازمان، **تأمین شرایط و فراهم کردن استلزامات** برای استقرار و پیاده‌سازی نظام جامع نظارت اهمیت فراوانی را داراست. فرهنگ‌سازی و اشاعه، آموزش‌های تخصصی و عمومی، تأمین و تقویت زیرساخت‌های فناوری، ساختارسازی مناسب، تقویت انگیزش در استقرار کامل نظام نظارت از جمله این موارد به شمار می‌رود.

مشروح یافته‌های بدست آمده به همراه تبیین روش‌شناسی هر یک از مراحل در مجموعه‌ای تحت عنوان **سند پشتیبان نظام جامع نظارت** تدوین و تنظیم شده است.

نکته حائز اهمیت دیگر آن است که رویکرد غالب در تهیه و تدوین نظام‌نامه حاضر، ایجاد **چارچوب مشترک** برای فعالیتی مشارکتی در حوزه نظارت می‌باشد. این نظام‌نامه تلاش دارد **زبان مشترک و یکپارچه** در حوزه نظارت را در بین امور بخشی، معاونت‌ها، سازمان‌ها و مراکز وابسته و حتی سایر دستگاه‌های اجرایی و نظارتی تقویت نماید تا از آن طریق، امکان نظارت راهبردی بیش از پیش فراهم آید. انشا...

باز طراحی نظام جامع نظارت

در

سازمان برنامه و بودجه

مرکز ملی نظارت راهبردی - دیماه ۱۳۹۵

مطالعه مبانی نظری

سیر تطور نظارت و ساختار سازمانی آن

وضعیت آسیب شناسی وضعیت موجود نظارت

مطالعه تطبیقی نظارت در سازمانهای داخل و خارج کشور

تحلیل وضعیت موجود

تحلیل نیازها

(تبیین اصول در مدل نظارت جامع)

قوانین و اسناد فرادستی

مدل مفهومی

مدل فرایندی

مدل ساختاری

تبیین مدل نظام جامع نظارت

دروس مطالب و اجزای نظامنامه

پروژه آوری و بازتنظیم نظامنامه نظارت

تحلیل سامانه های موجود

- تعاریف و اصلاحات
- دامنه شمول
- اصول حاکم
- اهداف
- ساختار اجرایی
- ساختار فرایندی
- و اقدامات
- مرحله ای
- داشبورد
- مدیریتی
- بازخورد و بهبود مستمر

بررسی و تصویب و ابلاغ نظامنامه

شرایط و استلزامات استقرار و اجرا